

Indhold

Side 2

Læserne spør'r

Side 3

Endelig ret til danskuddannelse for EU-grænsependlere på lige fod med andre udlændinge

Fakta om løntabsgodtgørelse

Side 4

Hvorfor er dansk svært? (3)

Side 5

Og plastspecialisten boede i Vamdrup

Side 6

Hvor langt er der til arbejdsmarkedet - og hvad skal der til for at nå derud?

Side 7

VIP projekt i Vejle

Side 8

Kommende kurser 2009

© N.T. Krarup/KET

Borgmesteren lykønskede de første bydelsmødre

Af Anne Vind Andersen, jobguide

Flere end 50 gæster med borgmester Leif Skov i spidsen deltog i festlighederne, da det første hold kvinder afsluttede deres kursus i kvindeprojektet "Bydelsmor", som har kørt på Sprogcentret siden 1. oktober 2008.

10 kvinder fra 9 forskellige lande har hver uge konverteret en sprogskoledag til kursusdag for at fokusere på og styrke deres viden omkring krop og sundhed, kost og motion, forælderrollen, børneopdragelse, job og familieliv etc. i Danmark.

Kurset ledes af Jackiline Hansen i samarbejde med Lea Mortensen, underviser på Sprogcenter Vejle. Jackiline har inddraget gæstelærere som eksperter på de forskellige emner, og kvinderne har desuden været på ekskursion til en folkeskole, svømmehal og motionscenter.

"Det har været utrolig vigtigt for mig at skabe dette forum for kvinder, hvor de kan snakke om disse vigtige emner i forhold til deres børn og sig selv. Det handler om at styrke kvinderne og deres selvværd, så de kan støtte deres børn og familie. Det lyder måske banalt, men det er utrolig vigtigt og fundamentalt for at kunne fungere og leve i en helt anden kultur end den, de er vokset op med" siger Jackiline Hansen, som bruger egne erfaringer i projektet.

Hun er selv kommet til Danmark fra Rwanda for 13 år siden og savnede dengang et trykt forum, hvor hun kunne udveksle erfaringer med andre kvinder og lære, hvordan tingene foregår i Danmark, hvilke forventninger og krav der er til dig som kvinde og mor, og hvilke muligheder der er.

Sproglærer Lea Mortensen omgivet af de nye bydelsmødre.

© N.T. Krarup/KET

Fortsat fra side 1

Kurset kom i stand efter en forespørgsel fra Jackiline Hansen til Sprogcenter Vejles Erhvervs- og Udviklingsafdeling. Jackiline er ansat som projektleder gennem KIT (Kirkernes Informations Tjeneste) og havde kursusbeskrivelsen klar – men manglede bare nogle kvinder og et lokale.

Kvinderne og lokalet kunne Sprogcentret godt levere – og vi valgte fra Sprogcentrets side også at lade en erfaren underviser følge med i projektet.

“Det har været spændende at få et frisk pust udefra gennem Jackiline og det netværk af frivillige undervisere, hun har præsenteret i klassen. Alle har fået rigtig meget ud af det”, siger underviser Lea Mortensen, der gennem hele forløbet har støttet kursisterne sprogligt og sikret sig, at alle rent faktisk forstod, hvad der blev undervist i.

Og den 21. jan 2009 sluttede kurset så festligt med en flot præsentation fra kvindernes side af nogle oplevelser fra kurset for de inviterede gæster og talere – ikke mindst Vejles borgmester, Leif Skov, som overrakte diplomer til kvinderne. Forinden havde han holdt en tale, hvori han blandt andet udtrykte et stærkt ønske om, at Vejle kunne blive en multikulturel by, og – med henvisning til Barack Obamas tale dagen før – med et håb om, at vi kan leve i fredelig sameksistens med respekt for hinanden. “Efternavnet må aldrig være en forhindring for at få arbejde i Vejle kommune” understregede Leif Skov.

Læserne spør

Min søn har mødt en sød pige fra udlandet; de bor hos os, og de venter nu på at blive gift, men hun vil gerne allerede nu begynde at lære dansk. Kan det lade sig gøre? Og hvad koster det?

Ja, hvis din svigerdatter allerede har fået opholdstilladelse i Danmark og fået sit cpr.nr., så kan hun starte med det samme. Hun skal gå til kommunens jobcenter for at få en henvisning til danskuddannelse. Når vi modtager denne, vil vi indkalde hende til samtale, og derefter vil hun med det samme blive tilbudt undervisning. Undervisningen er gratis.

Hvis din svigerdatter endnu ikke har fået opholdstilladelse og ikke har fået cpr.nr., kan hun alligevel få danskundervisning, men så skal hun selv betale for det.

Du er velkommen til sammen med din svigerdatter at kontakte sprogcentret, hvor vi kan drøfte de forskellige muligheder, der eksisterer.

SPROGCENTERVEJLE ...i dialog

Kolofon

Redaktion: Anne-Marie Hatami-Rezania, Anne Vind Andersen, Birger Sørensen og Dorte Nielsen (ansvarshavende).

Layout: Niels Dalager

Tryk: ELBO Grafisk

Oplag:500

Abonnement:

... i dialog er et nyhedsbrev fra Sprogcenter Vejle, der informerer om sprogcentrets aktiviteter.

... i dialog udkommer fire gange om året. Du kan abonnere på en elektronisk udgave af nyhedsbrevet ved at maile til sprogcentret@vejle.dk og komme på maillisten.

Retten til danskuddannelse:

EU-grænsependlere ligestilles med andre udlændinge

Af Dorthe Nielsen, forstander

I ...i dialog nr. 1, februar 2008, omtalte jeg, at den nye udenlandske arbejdskraft, der kom til landet for at være med til at sikre det økonomiske opsving og vores velfærd, ikke havde ret til danskuddannelse som andre udlændinge i Danmark, når de ikke havde bopæl i Danmark. Jeg efterlyste, at hullet i lovgivningen blev dækket, da der var et stort og aktuelt behov hos både arbejdsgivere og arbejdstagere for danskundervisning, således at kommunikationen ude på de danske virksomheder kunne lettes.

Det var i første omgang for døve øren; intet skete. Og de tyske og polske pendlere eller deres ansættelsessteder måtte selv betale for undervisningen. Nu et år efter, hvor opsvinget ligesom er gået i stå, sker der imidlertid endelig noget.

Foranlediget af en konkret sag rejst af Statsforvaltningen Syd-danmark har Integrationsministeriet nøjere overvejet forholdet mellem danskuddannelseslovens regler og EU-rettens regler om fri bevægelighed. Man konkluderer nu, at EU-grænsependlere har ret til danskuddannelse. Statsborgere i EU- og EØS-lande samt schweiziske statsborgere, der arbejder i Danmark uden at bo her, har ret til danskuddannelse på lige fod med udlændinge, der er folkeregistreret i en kommune. Og man vil snarest fremsætte et lovforslag, hvor denne ret tydeligt fremgår.

Retten for EU-grænsependlere til danskuddannelse gælder både for arbejdstagere og for personer, der har ret til at etablere selvstændig virksomhed her i landet. Den kommune, der skal tilbyde - og betale for - danskundervisning, er den kommune, hvor EU-borgeren er skattepligtig, og det vil sige den kommune, hvor virksomheden ligger.

Retten til danskuddannelse indtræder senest en måned efter, at EU-grænsependleren har ansøgt kommunen (Jobcentret) herom.

I Integrationsministeriets informationsbrev af 29. januar fremgår det ikke, hvad der skal ske i forhold til de grænsependlere, der siden 2007 har gået til danskundervisning og selv betalt herfor - fra hvornår har de haft ret til danskundervisning på lige fod med andre udlændinge med bopæl i Danmark? Skal de i givet fald have pengene tilbage? Skal kommunerne i givet fald med tilbagevirkende kraft betale for danskundervisningen? Skal staten betale herfor?

Og fremadrettet - hvem skal betale for denne merudgift for kommunerne? Bliver kommunerne tilført flere midler i form af bloktilskud, eller hvordan?

Ja, det melder historien ikke noget om endnu. Sagen er under overvejelse i Integrationsministeriet, og vi venter spændt på svarene.

FAKTA

Løntabsgodtgørelse når medarbejderne skal på danskursus

Den såkaldte finanskriser er over os, men mange virksomheder ønsker ikke at afskedige deres dygtige og kvalificerede medarbejdere.

I stedet vælger flere virksomheder for tiden at sende deres medarbejdere på kursus i arbejdstiden, og i mange tilfælde kan der ydes løntabsgodtgørelse, så medarbejderne kan beholde deres normale løn, mens de sidder på kursusbænken.

Udenlandske medarbejdere, der går på danskursus på sprogcentret, har også mulighed for at søge om løntabsgodtgørelse. Hos os er der tale om Statens VoksenUddannelsesstøtte - også kaldet SVU.

Betingelserne for at få støtte er i korte træk:

Ansøgeren skal være minimum 25 år og maksimum 60 år.

Ansøgeren skal være kortuddannet.

Ansættelse hos nuværende arbejdsgiver i minimum 6 måneder.

20 lektioners undervisning om ugen ved ansøgning om støtte på fuld tid.

Der skal gennemføres et forløb på minimum 37 lektioners undervisning.

Sprogcenter Vejle står til rådighed med råd og vejledning omkring et konkret kursusforløb og ansøgning om SVU.

...i dialog

Hvorfor er dansk svært? (3)

Af Anne-Marie Hatami-Rezania,
lærer i dansk som andetsprog

I de foregående 2 numre af ...i dialog har vi hørt om det, der gør dansk til et svært sprog at lære, nemlig udtalen med de mange vokallyde, stumme bogstaver og uoverensstemmelsen mellem skrift og tale. Vi har hørt om det måske allersværeste forhold ved dansk: sprogets særlige trykrytmiske udtale, der bevirker, at ord og endelser "spises", og gør det vanskeligt at lære at forstå dansk. I denne sidste artikel handler det om de forhold i sprogets grammatik og sprogbrug, som især volder vores kursister problemer.

Der er en familie, der bor der

At dansk er svært skyldes først og fremmest de lydlig forhold. Dansk har ikke nogen særlig vanskelig grammatisk struktur. På det punkt har sproget samme sværhedsgrad som sine nabosprog, men der er naturligvis grammatiske elementer, som ikke er så ligetil.

Et af dem er omvendt ordstilling i hovedsætninger, noget vi kun deler med nabosprogene: Subjekt (grundled) og verbal (udsagnsled) skifter plads, når sætningen er et spørgsmål, eller hvis sætningen indledes med andre led, fx: "Hun kommer i morgen." "Kommer hun i morgen?" "I morgen kommer hun." Et andet ordstillingsproblem er, at centraladverbier som "ikke" og "også" placeres forskelligt i hoved- og bisætninger: "Hun kommer ikke (efter subjekt og verbal), hvis han ikke kommer (mellem subjekt og verbal)."

I en dansk sætning kan vi ikke lide, at subjektet (grundledet) er ubestemt, så vi sætter et ekstra subjekt, "der", ind. Vi siger ikke "En flaske står på bordet, men "Der står en flaske på bordet". "Der" har ingen betydning, og det kan være svært at begribe, især når der også er forvekslingsmuligheder med adverbiet "dér" (på det sted) og det relative pronomen "der" (som), fx "Der er en familie, der bor der".

Adjektiverne (tillægsordene) er også vanskelige, idet de bøjes efter køn, tal og bestemthed. De får også den bestemte form af et substantiv (navneord) til at skifte form: uden adjektiv "huset", med adjektiv "det store hus".

På dansk har vi en udbredt forkærlighed for retningsangivelser. Vi vil gerne vide, om en person skal op, ned, ud, ind, hen, over eller hjem til sine venner, og efterfølgende er oppe, nede, ud, inde, henne, hjemme eller ovre hos dem. Og hvorfor hedder det lige "ud i køkkenet", men "ind i stuen"?

Præpositioner (forholdsord) volder problemer på de fleste sprog, og dansk har rigtig mange forskellige anvendelser. Det hedder fx "på posthuset", "i banken", "hos bageren", "til fest", "ved bordet" osv. Og så kan præpositioner og adverbier variere betydningen af verbalsammensætninger på utallige måder. Tænk fx på sammensætninger med "tager": tager på, tager af, tager til, tager med, tager op osv., eller med "holder": holder op, holder til, holder med, holder af, holder ved, holder på, holder ud osv.

Sammensatte ord er et kapitel for sig. Et eksempel er ordet "langtidsplanlægge", der er sat sammen af ikke mindre end 4 ord. Dertil kommer, at det kan være svært at vide, hvordan man skal sammensætte ordene, om de blot skal sættes sammen, eller skal der indsættes et e eller et s som bindeled.

Vi mangler "go" og "please"

På dansk skelner vi, i modsætning til andre sprog, mellem ord som "da" og "når", mellem "ved" og "kender" og ikke mindst mellem "tror" og "synes".

Til gengæld har vi ikke noget ord for "go", altså et bevægeverb, der dækker alle former for bevægelse og "transport", og vi må i stedet bruge ord som "skal" og "tager", hvis det altså ikke lige er relevant at angive transportmåden, fx cykler, går eller kører.

Vi har heller ikke noget ord for "please", og må i stedet bruge forskellige spørgsmål for at opnå samme grad af høflighed. Høflighed varieres som på andre sprog efter situationen. Fra det meget uformelle: "Giv mig lige bogen!", hvor det lille ord "lige" har altafgørende betydning, og til det mere formelle "Vil du godt række mig bogen?" Den gamle formelle form "Vil du være så venlig at række mig bogen?" har pga. den udbredte brug af ironi i dansk efterhånden fået en kommanderende klang, mens "Du kunne vel ikke række mig bogen?" stadig kan bruges.

Der er også noget, der er nemt

Nu har vi hørt en del om det, der gør dansk til et svært sprog. Men fortvivl ikke, der er svære elementer i alle sprog, og dansk har også sine gode sider. Fx bøjes verber (udsagnsord)

ikke i person og tal, og de har i øvrigt ret få bøjningsformer sammenlignet med mange andre sprog.

Substantiver (navneord) har kun 2 kasus på dansk: bogen, bogens; pronominer (stedord) har 3: han, ham, hans. Til sammenligning har tysk 4, polsk 7 og finsk 15.

Igen bliver vi mindet om, at sværhedsgraden i et nyt sprog afhænger meget af det sproglige udgangspunkt, man har. Nogle sprog skelner ikke mellem bestemt og ubestemt, nogle sprog bruger kun få præpositioner, nogle bøjer ikke verber i tid, nogle efterhænger elementer, som vi foranstiller osv.

Dansk kan læres, men vi kommer ikke uden om, at det især på grund af sin udtale ikke er det nemmeste i verden. Det er vigtigt, at vi, der har dansk som modersmål, er lydholdere, tålmodige og tolerante, og at vi anerkender den indsats, det kræver at lære vores særprægede sprog.

Der henvises til de foregående numre af *...i dialog*: "Dansk blandt verdens sprog" i nr. 2 og "Hvorfor er dansk svært 1 og 2" i nr. 3 og 4 på www.sprogcentervejle.dk.

Og plastspecialisten boede i Vamdrup

Af Bistra Andersen, civilingeniør og kursist på Sprogcenter Vejle indtil december 2008.

Jeg kommer fra Bulgarien, og jeg har en uddannelse med i bagagen som civilingeniør i kemi med plastmaterialer som speciale og flere års arbejde inden for karakterisering og levetidsoptimering af plastmaterialer - herunder også et Ph.D.-arbejde. Min uddannelse til kemiingeniør har jeg taget på universitetet i Bulgariens hovedstad, Sofia.

I 2001 flyttede jeg til Tyskland for at blive ph.d.-studerende ved Martin-Luther-Universität Halle (an der Saale). Der mødte jeg min mand, Torsten Andersen, da han arbejdede som forsker ved "Max Planck Institut für Mikrostruktur Physik". Jeg har også arbejdet som forsker ved Institut für Verbundwerkstoffe (Institute of Composite Materials) i Kaiserslautern, ligeledes i Tyskland, hvor jeg udviklede og karakteriserede kompositmaterialer til brug i bil- og flyindustrien.

Men det var en midlertidig stilling, og jeg ønskede mig en fast ansættelse. På grund af det søgte jeg et nyt job og blev ansat som forskningsingeniør på Innovation Centret i firmaet BOREALIS i Linz i Østrig. Jeg var meget koncentreret om min karri-

LEGO søgte en "Polymers Specialist" til udvikling af plastmaterialer til koncernens fremtidige produkter. Det er Bistra Andersen, og hun bor såmænd i Vamdrup.

ere, men jeg ville også have børn. Da jeg blev gravid, besluttede vi os for at flytte til Danmark, fordi der ikke var mulighed for børnepasning i Østrig. Der eksisterede der nemlig ikke noget som dagplejemor eller vuggestue. Det betød, at jeg enten skulle opgive mit arbejde og passe vores barn eller fortsætte min karriere og finde en au-pair til babyen.

I mellemtiden fik min mand et job på LEGO i Billund, og i februar 2007 flyttede vi til Vamdrup. Jeg passede vores datter, indtil hun var 8 måneder, og i februar 2008 begyndte jeg at lære dansk på Sprogcenter Vejle og kom ind på DU 3, modul 3. Det at lære dansk hurtigt har været meget vigtigt for mig her, for i de mange år, jeg har været sammen med min mand i Tyskland og Østrig, talte vi engelsk som fællessprog. Men nu er det efterhånden dansk, der fylder mest.

I oktober fandt jeg en meget interessant jobannonce på internettet, hvor LEGO søgte en "Polymers Specialist" til udvikling af plastmaterialer til koncernens fremtidige produkter. Jeg søgte stillingen, blev indkaldt til en samtale og fik jobbet. - Den 1. december 2008 blev jeg så ansat i LEGO's specialafdeling, Polymer Technology, hvor jeg skal udvikle nye plastmaterialer og sikre, at de lever op til krav fra blandt andre myndigheder, designere og alle led af forsyningskæden. Jobbet omfatter også materialeanalyse, kvalitetskontrol og rådgivning.

Hvor langt er der til arbejdsmarkedet - og hvad skal der til for at nå derud?

Af Britta Toft, souschef

Sprogcenter Vejle er med i et udviklingsprojekt TRIB, der sætter fokus på traumatiserede i beskæftigelse¹. Sprogcentret har mange års erfaring med undervisning af traumeramte borgere. Det nye, der skal afprøves er, om virksomhedskontakt, praktik eller arbejde kan have en rehabiliterende effekt. Dette er udfordringen, ikke bare for kursisterne, men også for de involverede parter, undervisere, virksomhedskonsulent, m.v.

Udgangspunkt i den enkelte

På Sprogcenter Vejle har vi oplevet, at vejene til arbejdsmarkedet ikke er ens for alle, og at man ikke bare kan udvikle én metode til at komme på arbejdsmarkedet, hvilket nedenstående cases siger noget om.

”Meliha er bosiddende i en mindre jysk kommune. Hun kommer fra Ex-Jugoslavien, hvor hun har set sin familie og mand blive slået ihjel. Hun er flygtet til Danmark med 2 børn på 6 og 8 år.

Kommunen opfatter hurtigt, at Meliha har problemer, og hun henvises til et rehabiliteringscenter og til et særligt tilrettelagt sprogundervisningstilbud. Hun er dog så dårlig, at hun har svært ved at udnytte tilbudet. Hun har dårlig samvittighed over for kommunen, som hun synes prøver at hjælpe hende med både behandling og undervisning. Meliha beklager gang på gang over for sagsbehandleren, at hun ikke formår at deltage i tilbudet. Sagsbehandleren beroliger hende og siger, at hun blot skal komme i det omfang, hun magter det.

Meliha er taknemmelig over for sagsbehandleren og for de kommunale tilbud og synes, at hun skylder at gøre noget til gengæld. Det skylder hun også sig selv og sine børn, som bliver kede af det, når hun ligger derhjemme i sengen hele dagen.

Den indre motivation styrkes, og en dag beslutter hun sig for, at hendes liv skal være anderledes. Hun deltager aktivt i kommunens tilbud og det ender med, at kommunen finder en praktikplads til hende i et større supermarked.

Meliha får ansættelse i supermarkedet, hvor hun arbejder i dag, og hun deltager blandt andet i et lokalt forum omkring integration af etniske minoriteter. Her har hun fortalt sin historie til et publikum på over 80 lokale borgere til en debataften.”

Motivation er godt, men ikke altid nok...

”Haci er fra Tyrkiet, hvor han har haft sin egen skræddervirksomhed med 10 ansatte under sig. Han er henvist til behandling på et rehabiliteringscenter. Sprogcentret ved godt, at han er ramt af traumer men ikke, at han er henvist til behandling, da han starter i begynderundervisningen.

Haci vil gerne arbejde, og i undervisningen møder han sprogcentrets jobguide. Han er ikke meget for praktik, da han har hørt fra andre flygtninge, at det er gratis arbejde for virksomheden, og han vil gerne bruge sine skrædderevner. Jobguiden finder en egnet virksomhed, der gerne vil tage imod Haci. Samtidig søger han om familiesammenføring.

Kort efter jobstart skal Haci flytte til en større lejlighed, men han kan ikke finde ud af kommunens forskellige afdelinger, der skal hjælpe ham med flyttepapirer, boligstøtte, skat og flyttransport. Han stresser meget, og på flyttedagen er ingenting i orden. Det ender med at være sprogcentrets pedel, der tager ud og flytter med Haci, og som også skaffer ham et køleskab.

Familiesammenføringen er gået i stå, og Haci sidder i en for dyr lejlighed. Han falder om på arbejdet en dag, men han vil ikke sygemelde sig af frygt for at miste arbejdet. Han får det dog så dårligt, at han indlægges, og får en lægelig udtalelse om, at han ikke fejler noget og sagtens kan arbejde.

Haci bryder helt sammen og mister sit arbejde. Han er nu henvist til Sprogcentrets særligt tilrettelagte undervisning for traumeramte. Hans familiesammenføring er ikke gået igennem, og han har problemer med huslejen.”

Grundforståelser og principper

Vi tror, at rehabilitering og heling finder sted, når man oplever, at man (igen) mestrer dagligdagens udfordringer, og når det bliver en del af ens erfaring og bevidsthed, at man besidder kompetencer, der sætter én i stand til at klare hverdagens udfordringer. Vi tror, at arbejde kan blive et led i en sådan rehabiliterende proces.

Samtidig tror vi, at mange traumatiserede både kan og gerne vil arbejde, men at vejen derud er forskellig for den enkelte borger. Vi tror på små skridt, tid og tryghed.

Allerede nu er det vores erfaring, at det er utroligt vigtigt, at der er sammenhæng mellem indsatserne, og at involverede

parter tilrettelægger indsatserne i samarbejde med hinanden.

Vi tror, at virksomhederne kan blive gode til at støtte borgerne, og at det er en god idé at inddrage mentorer i arbejdet med at få traumeramte borgere ind på en virksomhed.

Hvor langt er vi, og hvad har vi lært

På Sprogcenter Vejle er der pt. 12 borgere, der deltager i projektet. Projektet løber over 3 år, fra 2007 - 2010, og i denne periode er det målet for delprojektet i Vejle at gennemføre en beskæftigelsesrettet indsats for i alt 25 borgere.

Som allerede casene fortalte os, har også virkeligheden og erfaringen i projektet indtil nu gjort det helt klart for os, at det er meget vigtigt med samarbejdet omkring indsatserne overfor den enkelte borger. Virksomhedskonsulenten fra Jobcenter Vejle har i den forbindelse været et uundværligt bindeled mellem både deltagere, Sprogcenter og sagsbehandlerne på Jobcentret. Vi kan næsten ikke se, hvordan projektet skulle kunne lade sig gøre uden denne indsats fra Jobcentrets og virksomhedskonsulentens side.

Vi er ét år inde i projektet. Der er endnu ikke nogen, der er kommet i fast, ordinært arbejde... Ikke fordi, vi havde troet det, - men måske havde vi alligevel håbet på det. Vi er nødt til at sige til os selv, at det er et forsøgsprojekt, hvor vi vil afprøve metoder og værktøjer på en ny målgruppe

...og at ting tager den tid, de tager

...og at vi har næsten 2 år endnu.

¹ TRIB-traumatiserede i beskæftigelse er et udviklingsprojekt bestående af 5 delprojekter i samarbejde med Videncenter for tosprogede og interkulturalitet - UC2, finansieret af Integrationsministeriet. De 5 delprojekter er:

Etnisk rådgivningscenter NOOR

Roskilde Sprogcenter

Svendborg Sprogcenter

Synergaia Rehabilitering

Sprogcenter Vejle

I hvert delprojekt indgår samarbejdspartnere, som typisk kan være Jobcentret, behandlingsinstitutioner, virksomheder m.v.

I Vejle samarbejder vi med Jobcentret og CETT.

Det er målet, at i alt 150 borgere skal gennemføre en beskæftigelsesrettet indsats på de 5 delprojekter tilsammen.

Citat:

“Netop modersmålet er fundamentet for tilegnelsen af andre sprog. Uden en begrebsverden og et vist kendskab til nuancerne inden for sit eget sprog kan man ikke tilegne sig en begrebsverden inden for et fremmedsprog”.

Undervisningsministeriets vejledning til:

“Undervisning i dansk af danske børn bosat i udlandet”.

VIP projekt i Vejle

Huset der danner rammerne for VIP projektet

Af Bernadett Marsay Dal, lærer i dansk som andetsprog

Efter endt barselsorlov i august 2008 var jeg klar til at tage fat på arbejde igen. I dagene op til august kiggede jeg forventningsfuld på min mailboks for at få mit nye arbejds-kema. Da den længe ventede mail fra sprogcenteret kom, så overskriften meget lovende ud: “VIP projekt i Vejle”.

VIP er et integrationsprojekt under Jobcenter Vejle. Bogstaverne står for **V**ejen til forandring, **I**ndsigt, mening og **P**roces. Ikke helt identisk med det velkendte engelske “very important person”, og dog....

Projektets målgruppe er borgere som er visiteret og henvist fra matchgruppe 4 og 5. Gennem hele deres forløb på projektet arbejdes der ud fra idéen om, at borgeren skal være i centrum. Forløbets indhold er tilpasset den enkelte borger individuelt. (Så borgeren kan faktisk føle sig som en VIP). Alle deltagere får udarbejdet en sundhedsprofil, og der tages i muligt omfang skånehensyn.

Aktiviteterne er meget varierede. Der er undervisning med forskellige temaer, udflugter, virksomhedsbesøg, værksteder (sy-, køkken-, edb- og træværksted), sprogundervisning og individuelle opfølgende samtaler.

Min opgave som sproglærer er dels at træne deltagernes dansksproglige færdigheder, der knytter sig til arbejdet i værkstederne, dels at afklare deres sproglige standpunkt i forhold til jobsøgning. Der arbejdes individuelt med borgeren med arbejdsmarkedsrelateret undervisning, og der er undervisning på hold i værkstederne. Jeg har seks ugentlige lektioner som indholdsmæssigt varierer fra glosser til taxakørekort, madopskrifter, filtning, maleri og til symaskinetilbehør.

Jeg blev hurtigt glad for samarbejdet med borgerne og de øv-

Fortsættes side 8

rige projektmedarbejdere. Arbejdet tester ens omstillingsparathed og fleksibilitet næsten dagligt og kræver en stor grad af personligt engagement. Borgerne, der hører til matchgruppe 4 og 5, er ofte i en vanskelig situation. Alle har enten fysiske og/eller psykiske problemer, trauma eller andre personlige forhold, der gør, at de har dårlige forudsætninger for at få foden indenfor på arbejdsmarkedet. Svage sproglige færdigheder er langt fra den eneste faktor, der svækker deres muligheder.

Forskellige undervisningssituationer kræver også en varierende pædagogisk tilgang, og ikke mindst forskellige vinkler på lærerens personlige engagement. I de 8 år, hvor jeg har virket som sprog lærer, har jeg oplevet forskellige situationer, hvor jeg også har måttet bruge vidt forskellige dele af min personlighed til støtte for formidlingen af undervisningen. Lærerrollen er i mine øjne mere end bare en formidlerrolle. Jeg har undervejs måttet være den smilende, den skrappe, den energiske, den kærlige og den forstående lærer.

Jeg har oplevet, at det at arbejde med marginaliserede og traumatiserede borgere kræver, at læreren udviser forståelse, accept og engagement i endnu højere grad end i andre undervisningssituationer. Et undervisningsmiljø, hvor der er en så nær kontakt mellem underviseren og borgeren, er meget intens. Uagtet at denne individuelle form økonomisk set er kostbar regnet pr. borger, så er denne situation nødvendig for at forpligte med hensyn til borgerens fremmøde og engagement. Men trods indsatsen, så er det desværre sjældent, at resultaterne kommer i det tempo, jeg kunne ønske. Oftest handler det ikke kun om sprogundervisning, men om psykiske barrierer, som skal overvindes inden, for at denne gruppe borgere kan nå frem til en egentlig indlæringsparathed.

Min primære ambition i arbejdet med denne marginaliserede gruppe af borgere er, at jeg forsøger at bringe dem videre i

FAKTA

Kommende prøver

Prøve i Dansk 1 torsdag den 28.5.09
Prøve i Dansk 2 onsdag den 27.5.09
Prøve i Dansk 3 tirsdag den 26.5.09
Studieprøven mandag den 25.5.09
Tilmeldingsfristen til prøverne i dansk er den 16. marts.

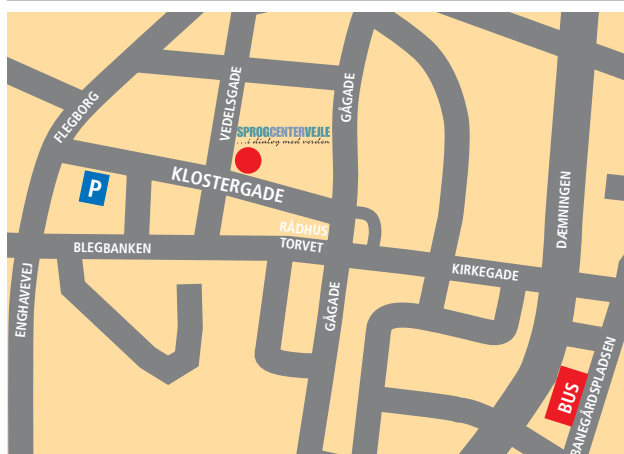
Indfødsretsprøven onsdag den 17. juni 2009
Tilmeldingsfrist er onsdag den 13. maj.

...i dialog

Et kig ind i syværkstedet.

deres liv, sådan at de ikke fastholdes i en utilfredsstillende hverdag. Dette mål kan kun opnås, hvis de involverede borgere ser og føler, at læreren reelt ønsker dem godt og lever med dem i deres glæde, når de har tilegnet sig noget nyt. Arbejdet kræver mange ressourcer på det personlige plan. Ved at vise følelser bliver man sårbar, men uden følelser er der ingen menneskekontakt og heller ingen læring. Mødet med borgerne på Finlandsvej 12 giver mig mange tanker, og oplevelserne efterlader endnu flere overvejelser. Mit arbejde med dette projekt er udfordrende og giver mulighed for personlig og i høj grad også faglig udvikling.

SPROGCENTERVEJLE
...i dialog med verden

Klostergade 4 · 7100 Vejle
Tlf. 76 81 38 00 · sprogcetret@vejle.dk
www.sprogcentervejle.dk

SPROGETPÅARBEJDEDANSKICENTRUMKULTURISPILOINTERNATIONALT MILJØDIALOG OG BEVÆGELSEVIDEN OG UDVIKLINGMÅL OG RESULTATER